De Levende Natuur 18 (9):199-201 (1913)

HET BONTE BRANDNETELVLINDERTJE

(Eurrhypara hortulata L.).

DEZE tot de Pyralididae of lichtmotten behoorende vlinder is al een zeer algemeen insect. Waar de voedselplant, de groote brandnetel, groeit, en die zal wel haast nergens ontbreken, daar kan men dit sierlijke, wit met donkergrijs en goudkleurig geteekende vlindertje ook vinden en bewonderen. Men behoeft in Juni of Juli slechts even met een stok door de brandnetels te slaan, en aan alle kanten vliegen de lichte diertjes op, om ook even snel weer te verdwijnen. Wanneer men dan nauwkeurig de planten bekijkt, ziet men hier en daar een wit puntje onder een blad uitsteken. Daar zit dan een van onze vlinders aan de onderzijde van het blad, de vleugels ver uitgespreid, de sprieten schuin omhoog naar achteren gericht, en het achterlijf, vooral bij het mannetje, een weinig naar boven gebogen, zooals vele soorten uit deze familie gewoon zijn.

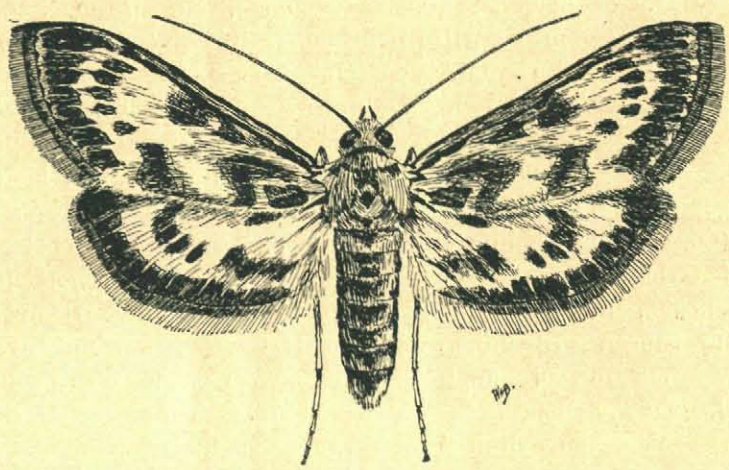

Bonte Brandnetelvlindertje.

Naast mijn tuintje ligt een stukje grond, dat grootendeels met brandnetels is begroeid en eene ware kweekplaats is voor Eurrhypara. Zoodra Juni in 't land is, soms ook reeds in 't laatst van Mei, verschijnen de vlinders en tot in Augustus ontbreken ze dan geen enkelen avond meer op het appèl. Tegen het schemeruur, iets vroeger dan de meeste andere nachtvlinders, komen ze voor den dag en brengen in grooten getale bezoek aan mijn tuintje, waarin velerlei planten, ook heel wat inheemsche soorten, groeien. Ik zag dit steeds met veel genoegen. Het is een aardig gezicht, die vroolijke, witachtige vlindertjes tusschen het donkere groen (ze schijnen juist de donkerste hoekjes op te zoeken) of soms ook op de trossen van het theeboompje, op schermbloemen en dergelijke, te zien rondfladderen. Ik had daarbij de prettige gedachte, dat ze niet, gelijk zoovele avondbezoekers, als Spilosoma lubricipeda, verschillende Mamestra-soorten, enz. een blijvend aandenken op de planten achterlaten in den vorm van eieren, waardoor in den nazomer je planten vol rupsen zitten. Ieder, die een tuintje bezit, weet wel, hoeveel last men van de bedoelde soorten, die

De Levende Natuur 18 (9):199-201 (1913)

gewoonlijk zeer talrijk en heel weinig kieskeurig op haar voedsel zijn, kan hebben. De rups van het brandnetelvlindertje echter eet brandnetels, en die heb ik uit vrees voor te groote uitbreiding nergens staan.

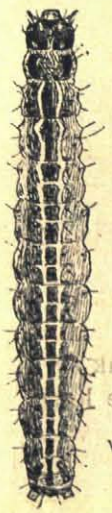

Rups van de Bonte Brandnetelvlinder.

Verleden jaar, ongeveer eind Augustus, kwam ik echter tot eene vreemde ontdekking. Ik vond aan een groote pol witte doovenetel eene menigte opgerolde en samengesponnen bladeren, waarbinnen zich groene rupsjes met eene donkere, aan beide zijden witgezoomde streep midden over den rug bevonden. Hun eenigszins platte gedaante en vlugge bewegingen verrieden, dat ze van de eene of andere micro waren. Nu leven er in mijn tuintje verscheidene soorten bladrollers, lichtmotten, enz. Vergeefs giste ik, van welke soort deze rupsen wel zouden zijn, en besloot, de witte doovenetels goed in het oog te houden en later een paar volwassen rupsen in eene stopflesch te doen. Na eenigen tijd zag ik het aantal opgerolde bladeren steeds toenemen, en bij nader onderzoek bleek het niet bij de witte doovenetels te blijven. Vele andere planten waren ook aangetast. Vooreerst allerlei labiaten: diverse doovenetels (Lamium purpureum, L. maculatum, Galeobdolon luteum), zenegroen (Ajuga reptans), boschandoorn, salie-soorten (Salvia patens en glutinosa), glidkruid (Scutellaria galericulata), Ballota foetida, Gamander (Teucrium scorodonia) en misschien nog andere; verder stokroos (Althaea rosea), winden (Convolvulus sepium en Pharbitis purpurea), leeuwebekken (Antirrhinum majus), boterbloem, enz. Daar ik geene andere micro-soort in groot aantal had zien vliegen, moest ik nu wel het brandnetelvlindertje verdenken, te meer, daar de rupsen vrij groot werden. Het werd me nu tevens duidelijk, waarom die brandnetelvlinders zooveel de donkere plaatsen tusschen de bladeren opzochten. Dat waren stellig wijfjes, die daar eieren legden. Ik zocht een aantal rupsen van verschillende planten en kweekte ze met witte doovenetel op, terwijl ik verder wat opruiming onder de dieren hield, om mijne planten niet al te veel te zien opeten.

In het begin van October hielden de rupsen op met eten en namen de winterkleur aan, waardoor voor mij de laatste twijfel geweken was. Ze werden wat dikker en korter en kregen eene geelachtig-rose kleur. In dien toestand, waarin ze tot ongeveer eind April blijven, herinneren ze mij altijd sterk aan gepelde garnalen (maar dan niet van de grootste soort). Ik deed ze in eene flesch met samengevouwen stukken papier, waartusschen ze eene uitstekende gelegenheid hadden om hun vrij ijle spinsels te maken, die hun tot winterverblijf dienen. Die spinsels met de rupsen heb ik in 't voorjaar dikwijls aan muren en schuttingen gevonden.

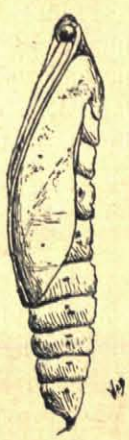

Pop van de Bonte Brandnetelvlinder.

In 't laatst van April of 't begin van Mei veranderden de rupsen in slanke lichtbruine poppen en begin Juni kwamen de vlinders voor den dag (in den

De Levende Natuur 18 (9):199-201 (1913)

tuin had ik ze al een dag of tien vroeger gezien). De gekweekte exemplaren zagen er precies zoo uit als die, welke men op de brandnetels vindt. Of de dieren in de vrije natuur ook zoo velerlei soorten planten tot voedsel nemen?

Amsterdam. W. H. J. VAN DER BEEK.

EEN EXCURSIE LANGS DE POTOMAC RIVIER.

HET is nu ongeveer 10 maanden geleden, dat ik hier in Washington als student-assistant bij het Departement van Landbouw aangesteld werd. Hoewel ik het grootste gedeelte van dien tijd in de kassen en het Laboratorium werkte, zond mijn chef me zoo nu en dan uit, om planten in de omstreken van Washington te verzamelen en ik moet bekennen, dat die dagen mij steeds het meest welkom waren. Daar de lezers van *De Levende Natuur* misschien ook wel eenig belang in de flora van Maryland en Virginia stellen, wilde ik u een van deze tochten verhalen.

Het was den 11den Mei 1913, dat mijn vriend J. Kempton en ik 's morgens vroeg de tram naar Cabin John namen. We waren vrij zwaar beladen met botaniseerbussen, kiektoestellen en een groote quantiteit eetwaar, daar we van plan waren,

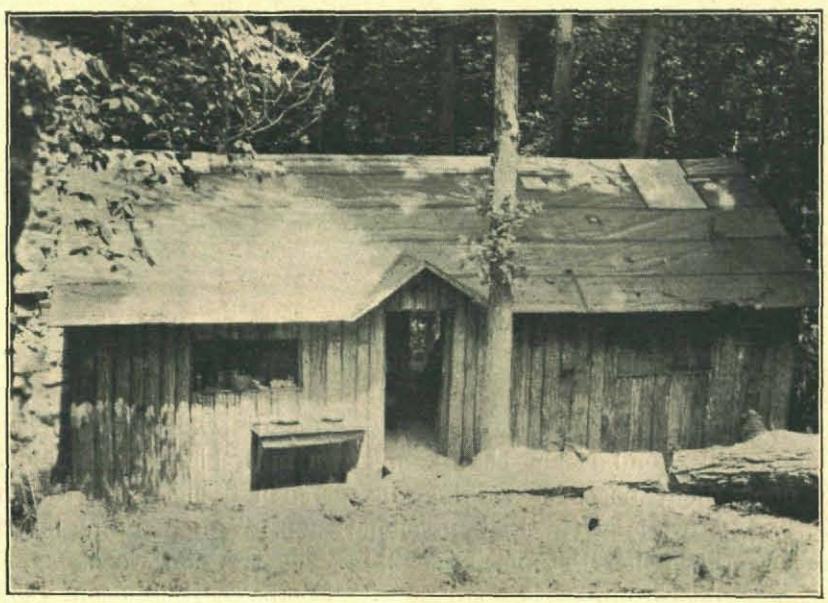

Fig. 1. Onze zelf-gebouwde hut.

een nacht in de door ons zelf gebouwde hut (fig. 1) door te brengen. Het was gelukkig schitterend weer. Reeds in de tram had ik volop gelegenheid om